سیاست

نظرات امریکا درباره طرح هفت‌روزه ایران در حال بررسی است

معاون وزیر امور خارجه با تشـریح آخرین وضعیت مذاکرات ایران و امریکا گفت: طرح هفت‌روزه‌ای که سید عباس عراقچی در نیویورک تشریح کرده بود، از طریق واسطه‌ها به طرف امریکایی ارایه شد و آنها نیز نظرات خود را درباره ایـن طرح اعلام کردند. کاظم غریب‌آبادی در حاشیه مراسم ختم خواهر سید عباس عراقچی در جمع خبرنگاران، درباره آخرین وضعیت مذاکرات ایران و امریکا اظهار کرد: پیشـنهادی که آقای عراقچی در نیویورک تشریح کردند، یعنی طرح هفت‌روزه ایران، از طریق واسطه‌ها به امریکا ارسال شد و آنها نظرات خودشـان را درباره این طرح ارایه کردند. وی افزود: این نظرات در مسیر خود در داخل کشور در حال بررسی اسـت و هرگاه نظرات نهایی جمهوری اسلامی ایران آماده شود، از طریق مقتضی اعلام خواهد شد. غریب‌آبادی همچنین تاکید کرد: جمهوری اسلامی ایران همزمان آمادگی‌های لازم برای سناریوهای دیگر را نیز حفظ می‌کند.

پاسخ قالیباف به «انتقاد ارزی» کوچک‌زاده

رییس مجلس شـورای اسـلامی تاکید کرد: من در زمان جنگ ۴۰ روزه با صراحت تمام گفتم که امریکا در میدان نظامی شکسـت خورد و امروز همه تلاش دشمن برای فشار اقتصادی به مردم ماست. محمدباقر قالیباف، رییس مجلس شـورای اسلامی، در جریان جلسه علنی مجازی روز (یکشنبه ۱۲ مهر) مجلس و در پاسخ به انتقاد کوچک‌زاده از سیاست بانک مرکزی برای عرضه ۱۰ هزار دلار به افراد بالای ۱۸ سال گفت: حتما موضوعات اقتصادی و طرد اقتصادی، طراحی آخر دشمنی امریکای جنایتکار با ملت ماست که در میدان نبرد یک شکست نظامی مطلق خورد. وی در ادامه اظهار کرد: من در زمان جنگ ۴۰ روزه با صراحت تمام گفتم که امریکا در میدان نظامی شکست خورد و امروز همه تلاش دشـمن برای فشـار اقتصادی به مردم ماسـت؛ تا تاب‌آوری را پایین بیاورد و از سوی دیگر جنگ شـناختی را دنبال کند که درباره آن نیز بحث داشـتیم و من در همین نطقـم به نوعی به آن اشـاره کردم. رییس مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: به فضل الهی ان‌شاءالله هم با هوشمندی مردم، با صبر و تحمل مردم و حتما با وظیفه‌ای که بر دوش ما مسوولان است، این موضوعات را دنبال خواهیم کرد. قالیباف درباره موضوع اختصـاص ارز به افراد بالای ۱۸ سال نیز اظهار کرد: خود من، آقای کوچک‌زاده، وقتی این موضوع را از رسانه‌ها مطلع شدم، واقعا برای من هم متعجب بود و تعجب کردم که چه دلیلی دارد این کار انجام شود. وی در ادامه بیان کرد: حرف شما را قبول دارم و همین امروز در جلسـه هیات رییسه، درباره موضوع اقتصادی و رسـیدگی به این مسائل صحبت کردم که ما متمرکز شویم و این موضوعات را حتما دنبال کنیم؛ مطمئن باشید دنبال می‌کنیم. وی در ادامـه گفت: جنابعالی درباره بیماران خاص و پروانه‌ای گفتید، واقعا یکی از افتخارات مجلس یازدهم و دوازدهم را ایـن می‌دانیم که موضوع بیماری‌های خاص که ده‌ها سـال در کشور بلاتکلیف بود، امسال با ۱۷ همت در صندوق، به صورت وام قرض‌الحسنه مورد حمایت قرار گرفت. قالیباف در ادامه بیان کرد: بنده شخصا این موضوع ارز را دنبال می‌کنم و اگر لازم شد در صحن بررسـی کنیم، حتما بررسی خواهیم کرد. در اولین جلسـه نظارتی‌مان این بحث را دنبال می‌کنیم، ولی ما در شرایطی هستیم که همه باید در عین اینکه اشکالات را می‌بینیم و به‌طور جدی دنبال می‌کنیم، آن آرامش و متانت را هم داشته باشیم. در عین حال، اصرار و پیگیری و خسته نشدن از کار را هم وظیفه خودمان بدانیم.

کمک خلبان پرواز فلای دبی ارتباطی با ایران ندارد

روزنامـه نیویورک تایمـز به نقل از مقامـات عربی و امریکایی در بخشی از گزارش خود درباره ابعاد حادثه برای پرواز فلای دبی نوشت: کمک خلبان این هواپیما که عامل بروز درگیری بود و ظاهرا قصد ساقط کردن این هواپیما را داشت، با وجود تلاش‌های رژیم صهیونیستی برای مرتبط سـاختن آن با ایران، مستقل عمل کرده اسـت. در حالی که تحقیقات همچنان درباره حادثه هوایی برای هواپیمای فلای‌دبی ادامه دارد که کمک خلبان آن متهم به حمله به کاپیتان پرواز و تلاش برای ساقط کردن این هواپیما به مقصد تل‌آویو شده است، مقامات عربی و امریکایی ادعای تازه‌ای درباره ابعاد این حادثه مطرح کرده‌اند. روزنامه نیویورک تایمز در بخشی از گزارشی در این باره نوشت: یک مقام عرب و دو مقام امریکایی گفته‌اند تحقیقات تاکنون نشان می‌دهد که همام الحمامی، ۲۹ ساله، کمک خلبان پرواز فلای‌دبی به تنهایی عمل کرد و هیچ گونه ارتباط شناخته‌شده‌ای با ایران نداشته است. در همین راستا، اسماعیل بقایی، سـخنگوی وزارت امور خارجه ایران روز یکشنبه در نشست خبری هفتگی خود در پاسخ به سوالی درباره احتمال تلاش امریکا و انگلیس بـرای تحریف افکار عمومی یا برنامه‌ریزی برای حمله مجدد به جمهوری اسـلامی ایران از جمله موضوع پایگاه هوایی فیرفورد پرواز فلای دبی، ضمن تاکید بر اینکه «کل ایران برای دفاع از خودش آماده اسـت»، بیان کرد: در خصوص نمایش‌هایی که در یک هفته اخیر به‌صورت چند پرده با آن مواجه شدیم، باید توجه دنیا را به این موضوع جلب کرد که رژیم صهیونیستی و برخی کشورهای اروپایی ید طولایی در آنچه موسـوم به «عملیات‌های پرچم دروغین» است، دارند. اتهام‌زنی انگلیس علیه ایران نیز در همین چارچوب است؛ بر اساس ادعاهایی که هیچ امکانی برای راستی‌آزمایی آنها وجود ندارد، ایران را به دست داشتن در طراحی عملیاتی متهم می‌کنند که خود آن نیز محل تردید است. بقایی گفت: در رابطه با پایگاه فرفورد که مورد اسـتفاده امریکا برای حمله به ایران قرار گرفته یا پرواز فلای‌دبی، فکر می‌کنم کودکان پیش‌دبستانی هم متوجه شدند که چقدر ناشیانه برای القای ناامنی و اتهام‌زنی به ایران یا سایر بازیگران طراحی شده است. اگر این موارد را کنار یکدیگر بگذارید، متوجه می‌شویم که گویا رژیم صهیونیستی و مدافعان آن در اروپا و امریکا به دنبال این هستند که موضوع فلسطین و غزه که کماکان مهم‌ترین موضوع بین‌المللی است و همچنین واقعیت روشن تجاوز نظامی امریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران را به حاشیه ببرند و این گونه القا کنند که تهدید جدیـدی از جانب ایران متوجه منطقه یا جامعه جهانی است.

توقف موقت رشد قیمت‌ها در سایه مداخلات بانک مرکزی

بازار طلا و ارز در نقطه هشدار

بازار طلا و ارز ایران در روزهای اخیر یکی از پرشتاب‌ترین دوره‌های افزایش قیمت خود را پشـت سـر گذاشـت و همزمـان با ثبت رکوردهای تـازه در بـازار آزاد، بار دیگر نگرانی‌ها درباره کاهش قدرت خرید خانوارها و تشـدید انتظارات تورمی افزایش یافت. در بازار ارز، دلار در معاملات شنبه ۱۱ مهر برای نخستین‌بار از محدوده ۲۶۵ هزار تومان عبور کرد و در مقاطعی به مرز ۲۷۰ هزار تومان رسید؛ یورو نیز از ۳۰۰ هـزار تومان عبور کرد. در بازار طلا هم هر گرم طلای ۱۸ عیار از ۲۶ میلیون تومان فراتر رفت و سکه امامی به محدوده ۲۷۰ میلیون تومان نزدیک شد.

این روند صعودی در شرایطی اتفاق افتاد که بازار طلا و ارز همچنان تحت تاثیر مجموعه‌ای از عوامل داخلی و خارجی قرار دارد؛ از فشارهای تورمی انباشته و کاهش ارزش پول ملی گرفته تا نااطمینانی‌های اقتصادی و تبعات جنگ. در چنین فضایی، طلا و ارز برای بخشی از جامعه نه صرفا به عنوان ابزار سرمایه‌گذاری، بلکه به عنوان راهی برای حفظ ارزش دارایی و جبران کاهش قدرت خرید تلقی می‌شوند. همین تغییر رفتار، خودمی تواند تقاضای بیشتری را به این بازارهـا وارد کند و به تداوم چرخه افزایش قیمت‌ها دامن بزند. با این حال، بازار در روز یکشـنبه نشانه‌هایی از توقف موقت روند صعودی نشان داد. اقدامات بانک مرکزی برای افزایش عرضه ارز از مسیر شبکه بانکی و همچنین تداوم عرضه شمش طلا در مرکز مبادله، در کنار سایر عوامل بازار، باعث شد سرعت رشد قیمت‌ها کاهش پیدا کند و بازار به یک ثبات نسبی برسد. این توقف را می‌توان یک علامت مهم دانست، اما هنوز برای صحبت از تغییر روند بازار زود است، زیرا آنچه اهمیت دارد، استمرار این ثبات و توان سیاستگذار برای مدیریت عواملی است که در ماه‌های اخیر به افزایش تقاضا در بازارهای دارایی منجر شده‌اند.

بازار ارز در محدوده رکوردها

افزایش قیمت ارز در روزهای اخیر تنها یک نوسان معمول بازار نبود. عبور دلار از محدوده ۲۶۵ هزار تومان و نزدیک شـدن آن به ۲۷۰ هزار تومان، در کنـار عبور یورو از ۳۰۰ هزار تومان، بار دیگر نشان داد که بازار ارز با سطح جدیدی از قیمت‌ها مواجه شده است. بازار آزاد در روز یکشنبه نیز دلار را در محدوده ۲۶۵ تا ۲۷۰ هزار تومان نشان می‌داد و طلای ۱۸ عیار نیز در محدوده بیش از ۲۶ میلیون تومان معامله می‌شـد. این اعداد از یک جهت صرفا قیمت چند دارایی هستند، اما از سوی دیگر تصویری از وضعیت قدرت خرید پول ملی ارایه می‌کنند. زمانی که قیمت دارایی‌هایی مانند ارز و طلا با چنین سرعتی افزایش پیدا می‌کند، اثر آن تنها محدود به افرادی نیست که در این بازارها معامله می‌کنند. تغییر نرخ ارز به تدریج خود را در هزینه واردات، مواد اولیه، کالاهای واسطه‌ای، حمل‌ونقل و در نهایت قیمت کالاها و خدمات نشان می‌دهد. به همین دلیل، افزایش نرخ ارز را نمی‌توان صرفا یک اتفاق در بازار دارایی‌ها تلقی کرد. اقتصاد ایران به دلیل وابستگی بخشی از تولید و تجارت به واردات، از تغییرات بازار ارز تاثیر می‌پذیرد و این اثر در نهایت می‌تواند به سطح عمومی قیمت‌ها منتقل شود.

مداخله بانک مرکزی؛ عرضه ارز از مسیر بانک‌ها

بانک مرکزی در واکنش به شـرایط بازار، از روز شنبه ۱۱ مهر برنامه جدیدی برای عرضه ارز به متقاضیان از طریق شعب منتخب پنج بانک ملت، ملی، تجارت، صادرات و سامان آغاز کرد.

بر اسـاس این برنامه، افراد بالای ۱۸ سال می‌توانند با ارایه کارت ملی تا سـقف ۱۰ هزار دلار ارز دریافت کنند و استفاده از این سهمیه مانعی برای استفاده از سایر سرفصل‌های ارزی مانند ارز مسافرتی و ارز مورد نیازهای ضروری نخواهد بود.

طبق مشاهدات میدانی منتشرشده از شعب بانکی، نرخ فروش دلار در این طرح ۲۵۷ هزار تومان اعلام شـده بود؛ رقمی که پایین‌تر از نرخ بازار آزاد در روز یکشنبه قرار داشت. بازار آزاد در این روز در محـدوده ۲۶۵ تا ۲۷۰ هزار تومان قرار داشت و همین اختلاف، طبیعتا جذابیت دریافت ارز از مسیر بانکی را برای متقاضیان افزایش داده بود.

بانک مرکـزی اعلام کرده که در مرحله نخسـت یک میلیارد دلار اسکناس در قالب این برنامه عرضه خواهد کرد و مجموع عرضه برنامه‌ریزی‌شـده می‌تواند به دو میلیارد دلار برسد. اهمیت این برنامه در نهایت به این بسـتگی دارد که چه میزان از تقاضای موجود در بازار آزاد بتواند به مسیر رسـمی منتقل شود. البته میزان استقبال از این طرح در شعب مختلف یکسان نیست و عواملی مانند میزان موجودی اسکناس، تعداد شعب فعال، نحوه نوبت‌دهی و سرعت انجام فرآیند در میزان مراجعه متقاضیان اثرگذار اسـت. از آنجا که طرح تازه آغاز شـده، هنوز نمی‌توان درباره میزان قطعی تقاضا یا شکل‌گیری یک صف پایدار در سراسر شبکه بانکی قضاوت کرد. با این حال، اصل سیاست یک پیام روشن دارد: بانک مرکزی تلاش کرده بخشی از تقاضای موجود برای ارز را از بازار آزاد به شبکه رسمی عرضه منتقل کند. اگر این سیاست بتواند در کنار سایر اقدامات، دسترسی متقاضیان واقعـی به ارز را افزایش دهـد، می‌تواند در کوتاه‌مدت به کاهش فشار تقاضا در بازار آزاد کمک کند.

شمش طلا در مسیر عرضه رسمی

بازار طلا نیز همزمان با تحولات بازار ارز، شاهد ادامه سیاست عرضه رسمی شمش طلاست. یکصد و پنجاه و هفتمین حراج شمش طلا فردا، سه‌شنبه ۱۴ مهر در مرکز مبادله برگزار می‌شود. در این حراج، متقاضیان باید برای هر شمش ۵۰ میلیارد ریال، معادل پنج میلیارد تومان، وجه‌الضمان پرداخت کنند. شـرکت‌کنندگان نیز باید پروانه کسب معتبر داشته باشند و اطلاعات مجوز آنها از طریق درگاه ملی مجوزها قابل استعلام باشد. فروشندگان عمده شمش طلا، تولیدکنندگان مصنوعات طلا، خرده‌فروشان طلای آب‌شده و سکوهای برخط طلای آب‌شده و مصنوعات طلا و جواهر از گروه‌های مجاز برای حضور در این حراج هستند و هر خریدار نیز در طول یک هفته تقویمی حداکثر امکان خرید ۲۵ قطعه شمش را خواهد داشت. ادامه این حراج‌ها از این جهت اهمیت دارد که سیاستگذار تلاش می‌کند بخشی از نیاز بازار طلا را از مسیر رسمی تامین کند. این اقدام به خودی خود نمی‌تواند تمام عوامل موثر بر قیمت طلا را حذف کند، اما می‌تواند به تنظیم سـمت عرضه و کاهش بخشی از فشـارهای بازار کمک کند. بازار طلای ایران از دو متغیر اصلی تاثیر می‌گیرد: قیمت جهانی طلا و نرخ ارز داخلی. بنابراین حتی اگر عرضه داخلی شمش افزایش پیدا کند، زمانی که نرخ ارز و انتظارات تورمی در حال افزایش باشد، فشار صعودی بر قیمت طلا همچنان می‌تواند ادامه پیدا کند.

ثبات یکشنبه؛ پایان روند صعودی یا یک مکث؟

در چنین شـرایطی، آنچه در معاملات یکشنبه اهمیت داشت، توقف موقت روند صعودی قیمت‌ها بود. اقدامات بانک مرکزی در بازار ارز، عرضه ارز از طریق بانک‌ها و تداوم سیاست عرضه رسمی طلا در مرکز مبادله، در کنار رفتار معامله‌گران، باعث شد بازار پس از چند روز رشد پرشتاب وارد مرحله‌ای از ثبات نسـبی شود. اما این ثبات را نباید با پایان روند صعودی یکی دانست.

بازارهای دارایی زمانی به ثبات پایدار می‌رسند که انتظارات فعالان اقتصادی نیز تغییر کند. اگر فعال اقتصادی همچنان تصور کند که ارزش پول ملی در ماه‌های آینده کاهش پیدا خواهد کرد، طبیعی است که بخشی از نقدینگی خود را به سمت دارایی‌هایی مانند ارز و طلا هدایت کند. در چنین شرایطی، حتی عرضه قابل توجه نیز ممکن است تنها برای مدتی سرعت رشد قیمت‌ها را کاهش دهد. از این منظر، سیاست ارزی بانک مرکزی در کوتاه‌مدت اهمیت دارد، اما مساله اصلی اقتصاد ایران فراتر از مدیریت چند روزه بازار است. اگر عوامل بنیادی شـکل‌دهنده تقاضای ارز و طلا تغییر نکند، بازار ممکن است پس از یک دوره آرامش دوباره با موج تقاضای جدید مواجه شود.

نگرانی اصلی؛ قدرت خرید خانوارها

مهم‌ترین نگرانی درباره افزایش قیمت طلا و ارز، خود قیمت این دارایی‌ها نیست؛ مساله اصلی اثری است که افزایش آنها بر قدرت خرید مردم می‌گذارد.

در اقتصادی که تورم برای مدت طولانی در سطوح بالا قرار داشته، خانوارها بخش قابل توجهی از درآمد خود را صرف هزینه‌های ضروری می‌کنند. هر افزایش جدید در نرخ ارز می‌تواند از مسیرهای مختلف به افزایش قیمت کالاها و خدمات منجر شـود و در نتیجه، درآمد واقعی خانوارها را کاهش دهد. به عبارت دیگر، ممکن اسـت درآمد اسمی یک خانوار تغییر چندانی نکند، اما با افزایش قیمت‌ها، همان درآمد کالا و خدمات کمتـری خریداری کند. این همان نقطه‌ای است که افزایش قیمت ارز و طلا از یک مساله بازار مالی به یک مساله معیشتی تبدیل می‌شود.

در چنین شرایطی، رشد قیمت دارایی‌ها برای کسانی که از قبل دارایی دارند ممکن است به معنای افزایش ارزش اسمی دارایی باشـد، اما برای خانواری که درآمد خود را از دستمزد یا فعالیت جاری به دست می‌آورد، افزایش قیمت ارز و طلا عمدتا به معنای گران‌تر شدن هزینه زندگی است. این شکاف میان رشـد قیمت دارایی‌ها و رشد درآمد واقعی، یکی از مهم‌ترین پیامدهای تداوم تورم است.

جنگ و اقتصاد تحت فشار

تحولات اخیر بازار را نمی‌توان بدون توجه به تبعات جنگ و شرایطی که اقتصاد ایران در ماه‌های گذشته تجربه کرده است، تحلیل کرد. جنگ تنها هزینه مستقیم اقتصادی ندارد، بلکـه نااطمینانی ایجاد می‌کنـد، تصمیم‌گیری سـرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی را دشـوارتر می‌سازد و تمایل به نگهداری دارایی‌های نقدشونده و قابل انتقال مانند ارز و طلا را افزایش می‌دهد. در چنین فضایی، بخشی از خانوارها و سرمایه‌گذاران تلاش می‌کنند دارایی خود را در برابر ریسک‌های احتمالی آینده حفظ کنند. همین رفتار، تقاضا برای طلا و ارز را افزایش می‌دهد. از سوی دیگر، جنگ می‌تواند بر تجارت، تولید، هزینه‌های دولت، دسترسی به منابع ارزی و فضای کسـب‌وکار اثر بگذارد. مجموعه این عوامل می‌تواند فشار بیشتری بر اقتصاد وارد کند که پیش از آن نیز با مشکلات ساختاری مواجه بوده است. بنابراین، ثبات بازار ارز و طلا تنها یک مساله مربوط به بازار نیست؛ بلکه بخشی از مسـاله بزرگ‌تر ثبات اقتصادی در شرایط پس از جنگ و بازگشت اقتصاد به مسیر رشد و تولید است.

تورم؛ مساله‌ای که امروز شروع نشده است

یکی دیگر از عوامل مهم در تحلیل شرایط امروز، طولانی شدن دوره تورم در اقتصاد ایران است. افزایش قیمت‌های امـروز را نمی‌توان صرفا نتیجه اتفاقات هفته‌های اخیر یا حتی ماه‌های اخیر دانست. اقتصاد ایران سال‌ها با تورم بالا، کاهش ارزش پول ملی، رشد هزینه‌های تولید و ناترازی‌های مختلف مواجه بوده اسـت. دولت فعلی نیـز اقتصاد را در شرایطی تحویل گرفته که بخشی از این مشکلات از قبل وجود داشـته و در طول زمان انباشته شـده‌اند. بنابراین حل مساله تورم نیز نمی‌تواند با یک تصمیم کوتاه‌مدت یا یک اقدام منفرد انجام شود. در چنین شرایطی، اقدامات بانک مرکزی برای کنترل بازار ارز ضروری است، اما کافی نیست. عرضه ارز می‌تواند به مدیریت نوسان کمک کند، اما برای کاهش پایدار تورم باید مجموعـه‌ای از عوامل از جمله سیاست پولی، سیاست مالی، کسری بودجه، رشد نقدینگی، تولید، سـرمایه‌گذاری و فضای کسب‌وکار به صورت همزمان مورد توجه قرار گیرد.

اگر تورم ساختاری باقی بماند، حتی در صورت کنترل موقت بازار ارز، فشـار بر قدرت خرید می‌تواند دوباره خود را در شکل دیگری نشان دهد.

راه‌حل، یک سیاست واحد نیست

شرایط امروز بازار طلا و ارز نشان می‌دهد که اقتصاد ایران به یک راه‌حل چندلایه نیاز دارد. بانک مرکزی می‌تواند با عرضه ارز، مدیریت بازار و اسـتفاده از ابزارهای رسمی، از شکل‌گیری شوک‌های شدید جلوگیری کند. مرکز مبادله نیز می‌تواند با ادامه حراج‌های رسمی، بخشی از نیاز بازار طلا را مدیریت کند. اما این اقدامات باید در کنار سیاست‌های دیگری قرار بگیرند. برای کنترل پایدار تورم، سیاست مالی دولت و سیاسـت پولی بانک مرکـزی باید در یک جهت حرکت کنند. تولید باید امکان ادامه فعالیت و سرمایه‌گذاری داشته باشد. هزینه تامین مالی نباید آنقدر افزایش پیدا کند که سرمایه‌گذاری مولد از صرفه اقتصادی خارج شود. بازار ارز نیز نیازمند سیاستی است که هم نیازهای واقعی اقتصاد را پوشش دهد و هم امکان شکل‌گیری تقاضای سفته‌بازانه را کاهش دهد. از سـوی دیگر، اعتمـاد فعالان اقتصادی اهمیت زیادی دارد. زمانی که مردم و بنگاه‌ها نسـبت به آینده اطمینان بیشتری داشته باشند، انگیزه برای تبدیل سریع نقدینگی به دارایی‌های امن نیز کاهش پیدا می‌کند. در نهایت، بازار طلا و ارز را نمی‌توان با یک ابزار کنترل کرد. عرضه ارز، حراج شـمش، سیاست‌های مالیاتی، کنترل نقدینگی، انضباط بودجـه‌ای، حمایت از تولید و کاهش نااطمینانی هر کدام بخشی از پازل هستند.

ثبات یکشنبه، فرصت برای اصلاحات بزرگ‌تر

بازار روز یکشنبه نشان داد که سیاستگذار هنوز ابزارهایی برای مدیریت کوتاه‌مدت بازار در اختیار دارد. عرضه ارز در شـبکه بانکی، اعلام نرخ پایین‌تر از بازار آزاد برای فروش اسکناس و ادامه عرضه شمش طلا، در کنار سایر عوامل، توانست سرعت رشد قیمت‌ها را کاهش دهد و یک ثبات نسـبی ایجاد کند. اما اهمیت این اتفاق بیـش از آنکه در توقف یک‌روزه افزایش قیمت‌ها باشـد، در فرصتی است که برای سیاستگذار ایجاد می‌کند. این فرصت باید برای اجرای سیاست‌های عمیق‌تر مورد اسـتفاده قرار گیرد؛ سیاست‌هایی که بتوانند فشار تورمی را کاهش دهند، تولید را تقویت کنند و انگیزه سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های مولد را افزایش دهند. اگر ثبات بازار صرفا با تزریق منابع حفظ شود، ممکن است پس از مدتی دوباره فشار تقاضا بازگردد. اما اگر ثبات بازار با اصلاحات اقتصادی همراه شود، می‌تواند به نقطه شـروع یک روند پایدارتر تبدیل شود. آنچه امروز اقتصاد ایران بیش از هر چیز به آن نیاز دارد، نه یک تصمیم مقطعی، بلکه هماهنگی میان سیاست‌گذاران و بازیگران اقتصادی اسـت. بانک مرکزی، دولت، بخش تولید، نظام بانکی، بازار سرمایه و فعالان اقتصادی هر کدام بخشی از این مسیر را در اختیار دارند. افزایش قیمت طلا و ارز در روزهای اخیر یک هشدار جدی درباره قدرت خرید مردم و وضعیت انتظارات تورمی است. توقف موقت این روند در روز یکشنبه را می‌توان نشانه‌ای مثبت دانست، اما هنوز نمی‌توان آن را به معنای پایان فشارهای بازار تعبیر کرد.

اقتصاد ایران برای عبور از این وضعیت، همزمان به مدیریت بازار ارز و طلا، کنترل تورم، تقویت تولید، کاهش نااطمینانی و ایجاد زمینه برای بازگشت سرمایه به فعالیت‌های مولد نیاز دارد. جنگ فشارهای تازه‌ای بر این اقتصاد وارد کرده و تورم طولانی‌مدت نیز بخشی از توان اقتصادی خانوارها و بنگاه‌ها را فرسوده است. در چنین شرایطی، هیچ نهاد یا سیاستی به تنهایی نمی‌تواند مساله را حل کند. ثبات پایدار زمانی شکل می‌گیرد که همه اجزای سیاستگذاری اقتصادی در یک مسیر قرار بگیرند؛ مسیری که هدف نهایی آن نه فقط کنترل یک نرخ یا آرام کردن یک بازار، بلکه حفظ قدرت خرید مردم، بازگرداندن اعتماد به اقتصاد و فراهم کردن امکان رشد تولید و سرمایه‌گذاری باشد.

قالیباف:

تا زمانی که ۷ شرط ما محقق نشود، تنگه هرمز باز نخواهد شد

رییس مجلس شورای اسلامی با تاکید بر اینکه دوران فرسـایش زمان و دیکته کـردن مطالبات یک‌طرفه گذشـته اسـت، گفت: تا زمانی که هفت شرط ما بر اساس تفاهمنامه اسلام‌آباد محقق نشود، تنگه هرمز باز نخواهد شد. محمدباقر قالیباف، رییس مجلس شورای اسـلامی، در نطق پیش از دستور خود در آغاز جلسه علنی مجازی روز (یکشنبه ۱۲ مهر) مجلس بیان کرد: فرا رسیدن هفته نیروی انتظامی را به دلاوران خدوم فرماندهی نیروی انتظامی تبریـک و تهنیت عرض می‌کنم و به سـال‌ها توفیق خدمت در این مجموعه پیشرو، متخصص، فداکار و مردمی می‌بالم. وی در ادامه اظهار کرد: در دورانی که افتخار خدمت در این سنگر مقدس را داشتم، رهبر شهید انقلاب به من فرمودند که پلیس باید مثل خورشید باشد که وقتی طلوع می‌کند بر همه یکسان می‌تابد؛ خورشید نگاه نمی‌کند در شبی که گذشت چه کسی عبادت کرد و چه کسی گناه کرد.

تقویت همه‌جانبه بنیه انتظامی در اولویت مجلس است

رییس مجلس شورای اسـلامی تصریح کرد: عدالت در امنیت، یعنـی چتر خدمت بـرای تک‌تک آحاد جامعه، بی‌هیـچ تبعیض و تفاوتی باشـد. در همین راسـتا، مجلس شورای اسـلامی تقویت همه‌جانبه بنیه انتظامی، از جمله تجهیز پلیس به فناوری روز و اصلاح اساسی وضعیت معیشت پرسنل شریف فراجا و دیگر نیروهای مسلح را یک اولویت قطعی می‌داند. رییس مجلس شورای اسلامی در ادامه ضمن تبریک به کاروان ورزشـی فرشـتگان میناب آسیایی ناگویا با کسـب ۵۲ مدال رنگارنگ بیان کرد: این موفقیت، به‌ویژه رکوردشکنی تاریخی دختران نجیب و دلاور این سرزمین با کسب سـه مدال طلا، سندی زنده از بالندگی و اراده دختران ایرانی است؛ الگوی موفقی از اصالت و قهرمانی که در سخت‌ترین میدان‌های جهانی درخشید و تصویرسازی‌ها و روایت‌های جعلی دستگاه تبلیغاتی دشمن را در صحنه عمل باطل کرد. وی در ادامه تاکید کرد: به یکایک این جوانان غیور، کادرهای فنـی و خانواده‌های فداکارشـان تبریک می‌گویم و سربلندی روزافزون نام پرافتخار ایران را آرزومندم.

هفتم اکتبر؛ نقطه عطف تاریخ منطقه

قالیباف در ادامه بیان کرد: در آستانه سالروز حماسه تاریخی هفتم اکتبر قرار داریم؛ نقطه عطفی که تاریخ منطقه را به پیش و پس از خود تقسیم کرد. در هفتم اکتبر، مجاهدان غیور فلسطینی تصمیم گرفتند که با شرف و عزت بایستند و توهم امنیت پوشـالی صهیونیست‌ها را به ترسی پایدار برای آنها بدل سازند. وی در ادامه تاکید کرد: امام شهید در همان روزهای نخست فرمودند شکست رژیم صهیونیستی در هفتم اکتبر یک شکسـت غیرقابل ترمیم است. امروز با گذشـت زمان، ابعاد این تحول دقیـق راهبردی برای تحلیلگران هوشمند روشن شـده است. رییس مجلس شورای اسلامی در ادامه بیان کرد: شکست غیرقابل ترمیم رژیم صهیونیستی که ده‌ها سـال خود را به عنوان طرف مظلوم تصویر کرده بود، امروز نزد افکار عمومی دنیا رسوا شده و کار دولت‌های استکباری را برای استمرار حمایت‌های عظیم مادی و معنوی از این رژیم سخت کرده و باعث شده است که آینده پایداری این رژیم بدون چشم‌انداز شود.

دکتریـن امنیـت ملی رژیم صهیونیسـتی فروپاشیده است

وی در ادامـه با تاکید بر اینکه ارکان دکترین امنیت ملی رژیم صهیونیستی فروپاشیده است، افزود: با هیچ عملیات یا بودجه‌ای قابل بازسازی نیست. رژیمی که سال‌ها ادعای بازدارندگی مطلق و قدرت اطلاعاتی نفوذناپذیر داشـت، امروز در یک باتلاق فرسایشی دسـت و پا می‌زند. سازه هویتی و امنیتی این رژیم نشست کرده است و با بمباران و جنایت، فونداسیون ویران‌شده ترمیم نمی‌شود و این رژیم حتی با حمایت‌های بی‌نظیر امریکا نیز نتوانسته آن شکست را جبران کند و به سوی نابودی کامل پیش می‌رود.

امریکایی‌ها در مقابل مقاومت ملت ایران مستاصل شده‌اند

قالیباف در ادامه بیان کرد: البته این فقط صهیونیست‌ها نیسـتند که در اسـتیصال و درماندگی گرفتار شده‌اند؛ امریکایی‌ها نیز در مقابل ایستادگی و مقاومت ملت ایران مستاصل شده‌اند.

تا زمانی که هفت شرط ما بر اساس تفاهمنامه اسلام‌آباد محقق نشود، تنگه هرمز باز نخواهد شد

وی در ادامه بیان کرد: امریکایی‌ها که در رسـانه‌ها حرف دیگری می‌زنند، اخیراً از طریق میانجی پیشـنهادهایی مطرح کردند، اما باید توجه داشته باشند که دوران فرسایش زمان و دیکته کردن مطالبات یک‌طرفه گذشـته است و موضع جمهوری اسلامی ایران کاملا شفاف و قطعی است و تا زمانی که هفت شرط ما بر اساس تفاهمنامه اسلام‌آباد محقق نشود، تنگه هرمز باز نخواهد شد. قالیباف با تاکید بر اینکه آنها این صراحت و قاطعیت ما را به خوبی می‌شناسند، افزود: آنها با گوشت و پوست و استخوان این قاطعیت را درک کرده‌اند، اما برای آنکه افکار عمومی داخلی خود و مردم دنیا را فریب دهند، در کنار فشار اقتصادی و نظامی و امنیتی، لفاظی‌هـا و تهدیدات نظامی خود را افزایـش داده‌اند؛ به گونه‌ای که گاهی در یک روز چند حرف متناقض می‌زنند.

هـدف دشـمن از تناقض‌گویـی؛ ایجـاد سردرگمی در جامعه ایران

وی در ادامـه با بیان اینکه ایـن ویژگی میدان جنگ شناختی است، بیان کرد: در جنگ شناختی دشمن یک روز ژسـت مذاکره و توافق می‌گیـرد، روز دیگر تهدید به درگیـری و ویرانی می‌کند و روز بعد ادعای واسطه‌گری و مصالحه دارد. هدف از این تناقض‌های طراحی‌شده نیز ایجاد سـردرگمی ذهنی در جامعه ایران، برهـم زدن ثبات تصمیم‌گیری مسـوولان و دستکاری محاسبات راهبردی ماست. رییس مجلس شـورای اسـلامی تاکید کرد: اما زهی خیال باطل؛ جمهوری اسلامی ایران کشوری نیست که سیاست کلان و امنیت ملی خود را با توییت‌ها یا مصاحبه‌های روزانه مقامات امریکایی تنظیم کند. ما رفتار و عمل دشـمن را مبنای عمل قرار می‌دهیم، نه لفاظی‌ها و دوگانه‌سازی‌های دروغین در رسانه‌ها را.

هم می‌جنگیم و هم مذاکره می‌کنیم

قالیبـاف با بیان اینکه ما بر اسـاس راهبـرد اقتدار و عقلانیت، نه هیجان‌زده می‌شویم و نه مرعوب، گفت: هم می‌جنگیم و هم مذاکره می‌کنیم؛ هم با تمام توان در میدان نبرد نظامی حضور داریم و او را با شگفتی‌های جدید مواجه خواهیم کرد و هم از ابزار دیپلماسی برای تثبیت برتری خود در میدان نظامی و تحمیل حقوق ملت ایران استفاده می‌کنیم.

کسی در میدان مذاکره پیروز است که خود را برای جنگ آماده کرده باشد

وی در ادامه با بیان اینکه بارها گفته‌ام کسی در میدان مذاکره پیروز است که خود را برای جنگ آماده کرده باشـد، افزود: امروز به فضل الهی جمهوری اسلامی ایران و جبهـه مقاومت در اوج صلابت قـرار دارد و کشور در نهایت اقتدار میدانی و انسجام ملی است و ذیل رهنمودهای رهبر معظم انقلاب اسلامی هرگز اجازه نخواهیم داد توهمات دشـمنان درباره ایران عزیز ما محقق شود.

اقتصاد کلان

وصول مابه‌التفاوت نرخ ارز واردکنندگان متخلف از تعزیرات پیگیری می‌شود

بانک مرکزی با اسـتناد به رای دیوان عالی کشور اعلام کرد: مطالبه و وصـول مابه‌التفاوت نرخ ارز از واردکنندگانی که در ترخیص کالا یا ارایه اسـناد حمل تاخیر کرده‌اند، از طریق سـازمان تعزیرات حکومتی پیگیری می‌شود.

بانک مرکزی طی بخشنامه‌ای به شبکه بانکی اعلام کرد: براساس ماده ۲ مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز الحاقی و براسـاس تبصره ۵ آنکه تخطی از سایر ضوابط ارزی که شـورای پول و اعتبـار در چارچوب اختیارات قانونـی تعیین کرده و فاقد وصف مجرمانه اسـت و در قانون و سایر قوانین ضمانت اجرایی برای آن ذکر نشده، با احراز علم و عمد در مراجع ذی صلاح، صرفا تخلف محسوب می‌شود. همچنین طبق بندهای ۸ و ۹ قسمت «د» بخش اول مجموعه مقررات ارزی بانک مرکزی، واردکنندگان کالا و خدمات در صورت تأخیر در ترخیص کالا یا ارایه اسناد حمل و تغییر نرخ ارز، مکلف به پرداخت مابه‌التفـاوت نرخ ارز دریافتی هستند. بر همین اسـاس، عدم پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز، تخلف از سـایر مقررات ارزی شناخته شده و رفتار مرتکب مشـمول تبصره ۲ ماده ۵ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز اسـت. در مورد شخص حقوقی نیز مقررات ماده ۲۱ قانون مجازات اسلامی اعمال می‌شود و مرجـع صالح برای رسـیدگی، سـازمان تعزیرات حکومتی اعلام شده اسـت. این رای طبق ماده ۴۷۱ قانون آیین دادرسی کیفری، برای شعب دیوان عالی کشور، دادگاه‌ها و سـایر مراجع قضایی و غیرقضایی لازم‌الاتباع است. معاونت حقوقی و امور مجلس بانک مرکزی در این بخشـنامه از بانک‌ها خواسته است در صورت وقوع چنین تخلفاتی، با تنظیم شکایت شامل «درخواست صدور حکم به پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز» و مسـتند به تبصره ۵ ماده ۲ مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و رای وحـدت رویه ۸۷۸، موضوع را برای رسـیدگی و صدور حکم به سازمان تعزیرات حکومتی منعکس و پیگیری کنند. همچنین تاکید شـده در سـایر موارد تخلف از ضوابط ارزی در حوزه مسوولیت بانک‌ها نیز اعلام تخلف و طرح شکایت در مراجع ذی‌صلاح انجام شود.

اقتصاد شرق آلمان همچنان از غرب عقب‌تر است

یک اندیشکده برجسته اعلام کرد که با گذشت بیش از سه دهه از اتحاد آلمان، اقتصاد بخش شرقی این کشور همچنان از بخش غربی عقب‌تر است و این شکاف در سال‌های اخیر نشانه‌های اندکی از کاهش داشته است. بر اساس تحلیلی که روز شنبه - همزمان با «روز اتحاد آلمان» - توسـط «موسسـه اقتصاد آلمان» (IW) منتشر شد، پنج ایالت شـرقی آلمان در سال ۲۰۲۵ به سـطحی معادل اندکی کمتر از ۷۹ درصد سـطح اقتصادی آلمان غربی رسیده‌اند. تعطیلی رسمی سوم اکتبر، یادآور اتحاد آلمان شـرقی و غربی در ۳۶ سال پیش (سال ۱۹۹۰) اسـت. آمار ارایه شده توسط این موسسه بر پایه شاخصی است که برای رصد همگرایی اقتصادی بخش شرقی آلمان با بخش غربی طراحی شده است. این شاخص عواملی همچون سرانه تولید اقتصادی و بهـره‌وری و همچنین سـرمایه‌گذاری، تحقیق و توسعه، اشـتغال، بیکاری و خوداشتغالی را در نظر می‌گیرد. بخش شرقی از سال ۱۹۹۱ - زمانی که این شـاخص معادل ۵۱ درصد سطح غرب بود - پیشـرفت قابل توجهی داشته است. با این حال، روند همگرایی در پنج سال گذشته تا حد زیادی متوقف شده اسـت، به‌طوری که این رقم از سال ۲۰۲۰ بین ۷۸ تا ۷۹ درصد در نوسان بوده و هنوز از مرز ۸۰ درصد عبور نکرده است. پژوهشگران کاستی‌های به‌ویژه بزرگی را در حوزه تحقیق و توسـعه شناسایی کردند. تعداد کارکنان بخش تحقیق و توسعه در شرق، تنها اندکی بیش از ۴۶ درصد سطح غرب بود. اگرچه دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی دولتی عملکرد نسبتا خوبی دارند، اما شرق با کمبود پژوهشگر در بخش خصوصی مواجه است که بخشی از آن به دلیل تعداد اندک شرکت‌های بزرگ در این منطقه است. سـرمایه‌گذاری نیز دچار رکود شده و نرخ مشـارکت نیروی کار نسبت به کل جمعیت کاهش یافته است. تغییرات جمعیتی می‌تواند مانع دیگری بر سـر راه همگرایی ایجاد کند. موسسه IW که در کلن مسـتقر اسـت، پیش‌بینی می‌کند که در صورت عدم مهاجرت، جمعیت آلمان شـرقی تا سـال ۲۰۴۵ بیش از یک پنجم کاهـش یابد و این امر، بخش شرقی آلمان را به‌شدت به نیروی کار ماهر خارجی وابسته می‌سازد. بر اساس گزارش خبرگزاری دی‌پی‌ای، این موسسه اعلام کرد که افزایش حمایت از جریان‌های راست افراطی در انتخابات اخیر ایالت‌های شرقی، پرسش‌هایی را درباره میزان پذیرش مهاجران در این منطقه ایجاد کرده و چشم‌انداز اقتصادی آن را بیش از پیش در هاله‌ای از ابهام فرو برده است.

«حمل یکسره» کالا به زودی اجرایی می‌شود

معاون سیاسـتگذاری اقتصادی وزیر امور اقتصادی و دارایی از ابلاغ مصوبه مربوط به اجرای «حمل یکسره» کالا در هفته آینده خبر داد و گفت: با اجرای این طرح، کامیون‌های صادراتی و وارداتی از توقف در صف‌های طولانی مرزی رهایی می‌یابند و فرآیندهای گمرکی در گمرکات داخلی انجام خواهد شد. مرتضی زمانیان روز یکشنبه با اشـاره به برنامه‌های جدید دولت برای تسهیل تجارت و کاهش زمان توقف کالا، اظهار کرد: مصوبه مربوط به اجرای «حمل یکسره» کالا در هفته آینده ابلاغ خواهد شـد. وی افزود: بر اساس این طرح، کامیون‌هـای صادراتی و وارداتـی دیگر در صف‌های طولانی مرزی معطل نمی‌مانند و فرآیندهای گمرکی مربوط بـه کالا در گمـرکات داخلی انجـام خواهد شد. زمانیان با بیان اینکه اجرای این سازوکار می‌تواند به تسریع فرآیند جابه‌جایی کالا و کاهش زمان توقف ناوگان در مرزها کمک کند، گفت: هدف از این اقدام، تسـهیل جریان تجارت و کاهش موانعی اسـت که در فرآیـند ورود و خروج کالا ایجاد می‌شـود. معاون سیاستگذاری اقتصادی وزیر اقتصاد همچنین از کاهش محدودیت‌های غیرضروری در تامین ارز واردکنندگان در سیاست‌های جدید خبر داد و اظهار کرد: این رویکرد با هدف افزایش انعطاف‌پذیری و سرعت در تامین کالا دنبال می‌شود. وی تاکید کرد: در شرایط خاص کشور، باید سـازوکارهای تجارت خارجی به گونه‌ای تنظیم شود که چرخه تولید و تامین کالاهای اساسی با سرعت و انعطاف بیشتری ادامه پیدا کند.